

ปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและ ผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา

รศ.ดร.วิชาญ สาคุณ¹ ดร.กลัศศักดิ์ จิตต์สงวน² ดร.บงกช ชินนพคุณ³ ดร.วรารณณ์ แผ่นทอง⁴

Associate Professor Dr.Wichan Sakhun¹, Dr.Klasak Jitsanguan², Dr.Bongkoch Chinnopakhun³,
Dr.Waraporn Phanthong⁴

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

⁴นักวิชาการอิสระ

คำสำคัญ	บทคัดย่อ
แยกอำนาจควบคุม วิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษาและ ผู้บริหารการศึกษา ออกจาก คณะกรรมการคุรุสภา , จัดตั้งสภาผู้บริหาร สถานศึกษาและ ผู้บริหารการศึกษา, รัฐธรรมนูญ รองรับการควบคุม กันเอง	การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหาร การศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาปฏิบัติงานที่มีลักษณะเหมือนกันคือ ด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ ประกอบวิชาชีพกลุ่มหรือชุมชนเดียวกัน แตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่มีลักษณะงานที่ทำเป็นงานการ เรียนการสอนเป็นหลัก ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ พบว่า ณ วันที่ 20 กันยายน 2567 ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 85,466 คน ผู้บริหารการศึกษามีจำนวน 7,917 คน รวมจำนวน 93,383 คน และ จะมีเพิ่มขึ้นมาก ถือได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพทั้งสองมีจำนวนมากเพียงพอที่จะแยกออกจากอำนาจหน้าที่การ ควบคุมการประกอบวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภาไปรวมกันจัดตั้งองค์กรวิชาชีพควบคุมดูแลกันเอง และ ด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาใน ปัจจุบันอยู่ภายใต้การควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภาซึ่งมีวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพครูและผู้ประกอบ วิชาชีพศึกษานิเทศก์รวมอยู่ด้วย และแตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหาร การศึกษา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่การควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภาไปจัดตั้งองค์กร วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา เรียกว่า สภาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยมีกฎหมายว่าด้วยสภาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาซึ่งตราโดยรัฐ

Abstract

The study of factors that affect the separation of authority and duties to control the profession of school administrators and educational administrators from the authority and duties to control of the committee of the Teachers' Council in 3 aspects: In terms of the nature of work, it was found that school administrators and educational administrators perform work that has a similar nature, which is in academic administration, budget management, personnel management, and general administration. School administrators and educational administrators are professionals in the same group or community, different from teachers whose work is mainly teaching. Regarding the number of professionals, it was found that as

of September 20, 2024, there were 85,466 school administrators and 7,917 educational administrators, totaling 93,383 people, which will increase significantly. It can be considered that these two groups of professionals are numerous enough to be separated from the authority and duties to control their profession by the committee of the Teachers' Council and to establish their professional organization to oversee themselves. In terms of professional regulation, it was found that school administrators and educational administrators are currently under the professional control of the Teachers' Council committee, which also includes teachers and educational supervisors. This is different from school administrators and educational administrators. Therefore, this is one crucial factor that affects the separation of authority and duties to control school administrators and educational administrators from the authority and duties to control by the Teachers' Council committee to establish a professional organization for school administrators. Educational administrators called "The Council of School Administrators and Educational Administrators," with a law concerning this council enacted by the state.

Keywords: Separation of professional control for school administrators and educational administrators from the Teachers' Council committee; Establishment of the Council of School Administrators and Educational Administrators; State-enacted law supporting self-regulation.

บทนำ

สภาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อตั้งขึ้นครั้งแรกตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 53 ซึ่งบัญญัติว่ามาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา วรรคสองบัญญัติว่า ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายบัญญัติ วรรคสาม บัญญัติว่า การให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด [1] ต่อมารัฐได้ตรากฎหมายว่าสภาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เรียกว่า พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2546 เป็นต้นไป โดยบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้คณะกรรมการคุรุสภาที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นด้วย รวม 4 วิชาชีพ ทั้ง 4 วิชาชีพนี้อยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกันคือพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 โดยกำหนดให้คณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น [2]

ผู้ศึกษาพิจารณาเห็นว่าวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีความแตกต่างกับวิชาชีพครู ดังปรากฏความในนิยามศัพท์ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ใน

สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน และผู้บริหารการศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป และมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีผู้บริหารการศึกษาปฏิบัติหน้าที่และสถานศึกษาซึ่งเป็นส่วนราชการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ บัญญัติว่า มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง [1]

จากหลักกฎหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพครูกับผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ส่วนผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษานั้นไม่แตกต่างกัน ทั้งผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีอำนาจหน้าที่บริหารงานและการจัดการศึกษาใน 4 ด้าน เช่นเดียวกัน ได้แก่ การบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป จึงจัดอยู่ในกลุ่มวิชาชีพเดียวกันได้ แต่ผู้ประกอบวิชาชีพครูกับผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาแตกต่างกัน ประกอบกับปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีจำนวนมากขึ้น สมควรแยกการควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภาให้ควบคุมดูแลกันเอง โดยจัดตั้ง “สภาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา พัฒนาและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพ กำหนดและควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณของวิชาชีพ วางกฎระเบียบทางวิชาชีพ ออกใบประกอบวิชาชีพ เพิกถอนใบประกอบวิชาชีพ รวมทั้งลงโทษผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาที่กระทำผิดกฎข้อบังคับ โดยมีคณะกรรมการสภาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยรัฐตรากฎหมายรองรับซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา
2. เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ คุรุสภา ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในประเทศไทย สามารถนำไปประกอบการพิจารณาแก้ไขและเสนอรัฐให้ตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งสภาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา

ความสำคัญของปัญหา

ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปประกอบการพิจารณา แก้ไข ปรับปรุง และเสนอรัฐให้ตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยแยกอำนาจการควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา และจัดตั้งองค์กรวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาขึ้นทำหน้าที่แทน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา โดยอาศัยแนวคิดของทันตแพทยสภา [16] ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ.2537 ซึ่งให้เหตุผลว่า โดยที่การประกอบวิชาชีพโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาทันตแพทย์อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะซึ่งมีคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะทำหน้าที่ควบคุมการประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆ ทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณ ในปัจจุบันวิชาการและเทคโนโลยีด้านทันตแพทยศาสตร์ในประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นอันมาก ประกอบกับจำนวนผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาทันตกรรมมีจำนวนมากขึ้น สมควรแยกการควบคุมการประกอบวิชาชีพทันตกรรมออกจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ โดยจัดตั้งทันตแพทยสภาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทันตกรรมแทนคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ โดยมีปัจจัยที่เป็นหลักสำคัญใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ และด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา ได้ ผู้ศึกษาจึงวางกรอบการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา ประกอบด้วยปัจจัยใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ และด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน มีรายละเอียดสนับสนุนดังต่อไปนี้

1. ด้านลักษณะงานที่ทำ มีกฎหมายบัญญัติอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานเป็นประจำ ลักษณะงานที่ทำของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาหลายหน่วยงานได้กล่าวไว้ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ [1] ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 4 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน ผู้บริหารการศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป ทั้งตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 บัญญัติว่า มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา [2] ได้กล่าวถึงลักษณะงานของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ผู้บริหารการศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา [3] ให้ความหมายผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู มาตรา 39 ค. (1) (2) (3) และ (4) ซึ่งตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษาตามที่บัญญัติไว้ใน

มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 จากบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาปฏิบัติงานที่มีลักษณะงานที่ทำกลุ่มเดียวกัน

2. ด้านจำนวนผู้ประกอบการวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา [4] ได้ระบุภาพรวมใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทั้งหมด ข้อมูล ณ วันที่ 20 กันยายน 2567 ปรากฏว่ามีครูและบุคลากรทางการศึกษาประกอบวิชาชีพโดยมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพดังนี้ 1) ครู จำนวน 977,196 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85,466 คน 3) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 7,917 คน และ 4) ศึกษาานิเทศก์ จำนวน 8,555 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,079,134 คน ถือได้ว่าเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีจำนวนผู้ประกอบการวิชาชีพมากที่สุดขององค์กรวิชาชีพที่มีในประเทศไทย เฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพครูมีจำนวนถึง 977,196 คน ถ้ามีการแยกผู้ประกอบการวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากคุรุสภา หรือออกจากการควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภา ก็จะมีผู้ประกอบการวิชาชีพครู จำนวน 977,196 คน รวมกับผู้ประกอบการวิชาชีพศึกษานิเทศก์อีกจำนวน 8,555 คน รวมเป็น 985,751 คน ก็ยังถือว่าเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีผู้ประกอบการวิชาชีพในสังกัดจำนวนมากที่สุดขององค์กรวิชาชีพในประเทศไทย เพราะปัจจุบันองค์กรวิชาชีพในประเทศไทยมีทั้งหมด 11 องค์กรวิชาชีพ มีผู้ประกอบการวิชาชีพในสังกัดอย่างมากรองจากคุรุสภาก็คือสภาการพยาบาล [5] มีผู้ประกอบการวิชาชีพ จำนวน 123,293 คน นอกจากนี้อีกวิชาชีพหนึ่งมีผู้ประกอบการวิชาชีพสังกัดเป็นหลักหมื่น เช่น สภานายความฯ [6] มีผู้ประกอบการวิชาชีพ ทนายความ จำนวน 77,664 คน แพทยสภา [7] มีผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม จำนวน 78,145 คน สภาเภสัชกรรม [8] มีผู้ประกอบการวิชาชีพ จำนวน 49,310 คน เป็นต้น

3. ด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน ได้มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการควบคุมวิชาชีพเดียวกันไว้ ได้แก่ แสวง บุญเฉลิมวิภาส [9] ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพไว้ว่า วิชาชีพเป็นงานที่มีการอุทิศตนทำไปตลอดชีวิต และงานนั้นต้องผ่านกระบวนการอบรมสั่งสอนเป็นเวลานานหลายปี เป็นงานที่ใช้ความรู้อันมีลักษณะเฉพาะ และต้องมีจริยธรรมโดยมีชุมชนหรือหมู่คณะที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สําคัญในจรรยาบรรณ และจะต้องมีองค์กรที่คอยสอดส่องดูแลให้การประกอบวิชาชีพอยู่ในกรอบแห่งจริยธรรม และ Sweet & Moxwell [10] ได้กล่าวถึงหลักของวิชาชีพมีความแตกต่างจากอาชีพและมีลักษณะของวิชาชีพ 4 ประการ ใน 4 ประการ Sweet & Moxwell ยังกล่าวไว้ว่า ลักษณะของวิชาชีพมีลักษณะเป็นองค์กรที่รวมตัวกันเป็นหมู่คณะ (Collective Organization) เพื่อวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ในการเสาะหาทางที่จะส่งเสริมมาตรฐานทั้งหลายของการประกอบวิชาชีพ (to uphold the standard of profession) และออกกฎเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ (Issue Professional Codes) ในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญของการปฏิบัติทางศีลธรรมและจรรยา จิรนิติ หะวานนท์ [11] ได้กล่าวไว้ว่า วิชาชีพมักมีลักษณะผูกขาดอาชีพไม่ให้คนอื่นเข้ามาทำ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นอาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อความสงบสุขและความอยู่รอดของสังคม การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งเข้ามาผูกขาดภาระหน้าที่อันสำคัญต่อสังคมจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลให้คนกลุ่มนี้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณภาพและมุ่งรับใช้ประโยชน์ของสังคม การผูกขาดทำให้ตลาดอาชีพไม่มีการแข่งขัน จึงอาศัยกลไกการแข่งขันทางธุรกิจมาควบคุมวิชาชีพไม่ได้ คนกลุ่มน้อยสามารถกำหนดอัตราค่าจ้างได้เอง แต่ถ้าปล่อยให้ค่าจ้างสูงเกินไปประชาชนย่อมเดือดร้อนเพราะไม่สามารถสู้ราคา จึงไม่ได้รับการบริการจากอาชีพนั้นๆ ทำให้เกิดความจำเป็นต้องควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพไม่ให้เอาประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป ให้มุ่งประโยชน์ของสังคม หน่วยงานที่เข้ามาควบคุม ได้แก่ องค์กรวิชาชีพ คือผู้ประกอบการวิชาชีพเข้ามาควบคุมตนเอง องค์กรวิชาชีพส่วนมากมีลักษณะเป็นอิสระไม่ขึ้นกับรัฐบาล เพราะว่าความเป็นอิสระเป็นเงื่อนไขสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ เช่น วิชาชีพกฎหมายมีทนายความเป็นเอกชนที่เข้าไปตรวจสอบการปฏิบัติการทำงาน

ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวกับคดี ทนายความจะทำหน้าที่อย่างเป็นทางการเป็นผลต้องมีความเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปรีดี เกษมทรัพย์ [12] ได้กล่าวไว้ว่า คำว่า Profession ในความหมายดั้งเดิมที่มีมาแต่สมัยกลางหมายถึงเฉพาะพระสงฆ์ (ในศาสนาคริสต์นิกาย) แพทย์ และนักกฎหมายเท่านั้น ลักษณะพิเศษที่ทำให้เห็นว่าเป็นวิชาชีพ (Profession) ได้ คงต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นอาชีพในแง่ที่เป็นการทำงานที่มีการอุทิศตนทำไปตลอด
2. การงานนั้นต้องได้รับการสั่งสอนอบรมที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องอบรมกันเป็นเวลานานหลายปี
3. ผู้ทำการงานประเภทนี้จะมีชุมชนหรือหมู่คณะที่เป็นชนบทร่วมประเพณีที่สำนึกใน

จรรยาบรรณ เกียรติ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพของตน มีองค์กรและมีกระบวนการเพื่อสอดส่องพิทักษ์รักษาชนบทร่วมประเพณี เกียรติ ศักดิ์ศรี และวิชาชีพ และนั่นทว่า บรมานันท์ [13] ได้กล่าวว่า องค์กรวิชาชีพ ได้แก่องค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมวินัยในการประกอบวิชาชีพด้วยมาตรการต่างๆ เช่น การวางกฎข้อบังคับทางวิชาชีพ การพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การพิจารณาลงโทษเมื่อมีการกระทำผิด และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นต้น

การแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

ในอดีตประเทศไทยมีหลายวิชาชีพที่ถูกควบคุมวิชาชีพที่ไม่ใช่คนกลุ่มเดียวกันหรือชุมชนเดียวกันเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมมาเป็นเวลานาน แต่ต่อมาวิชาชีพเหล่านี้ก็พยายามรวมตัวกันแสวงหาแนวทางแยกออกจากการควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการที่ไม่ได้มาจากผู้ประกอบวิชาชีพในกลุ่มเดียวกัน ได้แก่

1. วิชาชีพทนายความ [14] วิชาชีพทนายความถูกควบคุมวิชาชีพโดยคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาตามกฎหมายว่าด้วยเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ.2507 โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 4 (2) ว่ามาตรา 4 เนติบัณฑิตยสภา มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (2) ควบคุมมรรยาททนายความตามกฎหมายว่าด้วยสภาทนายความ ต่อมาผู้ประกอบวิชาชีพทนายความขอแยกออกจากการควบคุมมรรยาททนายความของคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาไปอยู่ในการควบคุมของคณะกรรมการสภาทนายความ โดยการยกเลิกพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2508 และพระราชบัญญัติทนายความ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2514 แล้วตราพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 โดยให้เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 ว่าโดยที่กฎหมายว่าด้วยทนายความได้ใช้บังคับมานานแล้วและมีบทบัญญัติบางประการที่สมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อควบคุมและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพทนายความ เช่น ให้มีสภาทนายความเพื่อควบคุมมรรยาทของทนายความ ให้มีกองทุนสงเคราะห์ทนายความเพื่อช่วยเหลือทนายความ เป็นต้น โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 14 และมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528

2. วิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ [15] ถูกควบคุมวิชาชีพโดยคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมทั้งการประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาทันตกรรม เภสัชกรรม การพยาบาล การผดุงครรภ์ กายภาพบำบัด เทคนิคการแพทย์ และการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณในสาขาเวชกรรม เภสัชกรรม การผดุงครรภ์ ต่อมาในปี พ.ศ.2528 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ขอแยกออกจากการควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ จึงมีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 โดยให้เหตุผลในการแยกอำนาจหน้าที่การควบคุมวิชาชีพพยาบาลและผดุงครรภ์ว่า ในปัจจุบันการประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ มีคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะทำหน้าที่ควบคุมทั้งการประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน สาขาทันต

ธรรม เกษัตริกรรม การพยาบาล การผดุงครรภ์ และปัจจุบันมีผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์เป็นจำนวนมาก สมควรแยกการควบคุมออกจากคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะโดยจัดตั้งสภาการพยาบาลขึ้น ประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวและผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกันเองเป็นกรรมการ เพื่อความคล่องตัวในการทำหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์โดยอิสระ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. วิชาชีพทันตกรรม [16] ถูกควบคุมวิชาชีพโดยคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ต่อมาในปี พ.ศ.2537 ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมขอแยกออกจากการควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ จึงมีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ.2537 โดยให้เหตุผลในการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพทันตกรรมว่า โดยที่การประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน สาขาทันตกรรม อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ มีคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะทำหน้าที่ควบคุมการประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆ ทั้งแผนปัจจุบันและแผนโบราณ ในปัจจุบันวิชาการและเทคโนโลยีทางด้านทันตแพทยศาสตร์ในประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นอันมาก ประกอบกับจำนวนผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาทันตกรรมมีจำนวนมากขึ้น สมควรแยกการควบคุมการประกอบวิชาชีพทันตกรรมออกจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ โดยจัดตั้งทันตแพทยสภาขึ้น ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทันตกรรมแทนคณะกรรมการการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

4. วิชาชีพเทคนิคการแพทย์ [17] ถูกควบคุมวิชาชีพโดยคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ต่อมาในปี พ.ศ.2547 ผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ขอแยกออกจากการควบคุมวิชาชีพโดยคณะกรรมการการประกอบวิชาชีพโรคศิลปะ จึงมีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ.2547 โดยให้เหตุผลในการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ว่า โดยที่การประกอบโรคศิลปะ สาขาเทคนิคการแพทย์ อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ มีคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆ และมีคณะกรรมการวิชาชีพสาขาเทคนิคการแพทย์ ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบโรคศิลปะ สาขาเทคนิคการแพทย์ รวมทั้งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีทางด้านเทคนิคการแพทย์ในประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นอันมาก ประกอบกับจำนวนผู้ประกอบโรคศิลปะในสาขาเทคนิคการแพทย์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงสมควรแยกการกำกับดูแลและการควบคุมการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ออกจากหน้าที่ของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะและคณะกรรมการวิชาชีพสาขาเทคนิคการแพทย์ โดยจัดตั้งสภาเทคนิคการแพทย์ขึ้น เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ กำหนดและควบคุมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ และควบคุมให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้อันก่อให้เกิดภัยและความเสียหายแก่ประชาชน

5. วิชาชีพกายภาพบำบัด [18] ถูกควบคุมวิชาชีพโดยคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ ต่อมาในปี พ.ศ.2547 ผู้ประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดขอแยกออกจากการควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ จึงมีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ. 2547 โดยใช้เหตุผลในการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพกายภาพบำบัดว่า โดยที่การประกอบโรคศิลปะ สาขากายภาพบำบัด อยู่ในความควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยศิลปะ มีคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆ และมีคณะกรรมการวิชาชีพสาขากายภาพบำบัดทำหน้าที่ควบคุมการ

ประกอบโรคศิลปะ สาขากายภาพบำบัด รวมทั้งจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ปัจจุบันวิทยาการและเทคโนโลยีทางด้านกายภาพบำบัดในประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นอันมาก ประกอบกับจำนวนผู้ประกอบโรคศิลปะในสาขากายภาพบำบัดมีจำนวนมากขึ้น จึงสมควรแยกการกำกับดูแลและการควบคุมการประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดออกจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะและคณะกรรมการวิชาชีพศัลยกรรมกายภาพบำบัด โดยจัดตั้งสภากายภาพบำบัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด กำหนดและควบคุมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด และควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้อันก่อให้เกิดภัยและความเสียหายแก่ประชาชน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545
3. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546
4. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547
5. พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554

หลักวิชาชีพ

Sweet & Maxwell [10] ได้กล่าวไว้ว่า หลักของ “วิชาชีพ” มีความแตกต่างจากคำว่า “อาชีพ” เพราะการที่เรียกว่า “วิชาชีพ” ได้ต้องพิจารณาถึงลักษณะพื้นฐานทั่วไปของวิชาชีพที่ต้องประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการคือ 1) ลักษณะของงาน (The nature of the work) จะต้องปรากฏลักษณะ ประการแรก งานที่จะต้องใช้เวลาและความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา ประการที่สอง ส่วนประกอบของงานที่จะต้องเป็นการใช้สติปัญญา (Mental) มากกว่าใช้ฝีมือ (Manual) และประการที่สาม จำเป็นต้องมีระยะเวลาที่ใช้อย่างรอบคอบทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติก่อนที่จะสามารถปฏิบัติการ (Perform) ในงานนั้นได้อย่างพอเพียง 2) ลักษณะที่เป็นจรรยาบรรณ (The moral aspect) ผู้ปฏิบัติตามวิชาชีพจะต้องกระทำการหรือได้รับการคาดหวังว่าต้องกระทำการตามหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมจรรยา (Moral Principles) และมีความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องเสนอมาตรฐานการขึ้นสูงของการบริหารในวิชาชีพนั้นๆ (a high standard of service of its own sake) อีกทั้งยังมีหน้าที่ต่อสังคมซึ่งอาจนอกเหนือหรือเกินเลยไปจากหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อลูกค้าและอาจปฏิบัติกับผลประโยชน์ของลูกค้า 3) มีลักษณะเป็นองค์กรที่รวมตัวกันเป็นหมู่คณะ (Collective Organization) เพื่อวัตถุประสงค์หรือประโยชน์ในการเสาะหาทางที่จะส่งเสริมมาตรฐานทั้งหลายของการประกอบวิชาชีพ (to uphold the standards of profession) และออกเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ (issue professional codes) ในเรื่องที่เป็นสาระสำคัญของการปฏิบัติการศีลธรรมและจรรยา และ 4) มีสถานภาพสูงในทางสังคม (Status) การกำหนดขอบเขตของวิชาชีพ (Occupations) ใดว่าเป็นวิชาชีพ (Professions) นั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามวิชาชีพที่เกิดขึ้นใหม่โดยส่วนใหญ่แล้วยังคงไว้ซึ่งลักษณะของวิชาชีพดังกล่าวมาข้างต้นสอดคล้องกับ

แสวง บุญเฉลิมวิภาส [9] ได้กล่าวไว้ว่า จากความหมายและความหมายของคำว่า Profession จะเห็นได้ว่าคำศัพท์นี้เป็นคำที่ให้เกียรติยกย่องบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคมและเป็นแบบอย่างของอาชีพที่ดี ซึ่งนอกจากนักบวชแล้ว แพทย์และนักกฎหมายก็คือนักวิชาชีพที่สังคมให้การยกย่องและถือว่าเป็นผู้มีวิชาชีพหรืออาชีพปฏิบัติตนตั้งแต่

สังคมในอดีตกาลมาแล้ว และแม้ในสังคมปัจจุบันผู้ที่เป็แพทย์หรือนักกฎหมายก็ยังเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังว่า จะต้องเป็นผู้มีความรู้สูง และใช้ความรู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม ที่สำคัญก็คือ จะต้องเป็นผู้มี จริยธรรมแห่งวิชาชีพ กล่าวโดยภาพรวม ลักษณะพิเศษของผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องประกอบด้วย

1. เป็นงานที่มีการอุทิศตนทำไปตลอดชีวิต

ลักษณะของวิชาชีพจึงมิใช่การทำมาหากินเพียงอย่างเดียว แต่งานนั้นต้องกระทำโดยจิตใจที่อุทิศตน คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นงานที่มีเจตนารมณ์เพื่อรับใช้ประชาชนหรือสังคมเป็น ส่วนรวม

2. การงานนั้นต้องผ่านกระบวนการอบรมสั่งสอนเป็นเวลาหลายปี

หมายความว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพได้ต้องมีการศึกษาโดยเฉพาะในวิชาชีพนั้น ไม่ใช่การทำงานที่บุคคล ทั่วไปทำได้เพียงแต่การทดลองปฏิบัติ แต่ต้องมีการฝึกอบรมอย่างสมบูรณ์ตามแบบในทางวิชาการซึ่งระยะเวลา หนึ่ง (Prolonged formal scientific training) อีกทั้งเป็นการศึกษาอบรมทางความคิด สติปัญญา (Intellectual) ยิ่ง กว่าการใช้ฝีมือ (Manual) และแรงงาน

3. มีชุมชนหรือหมู่คณะที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำนึกในจรรยาบรรณ และจะต้องมีองค์กรที่คอย สอดส่องดูแลให้การประกอบวิชาชีพอยู่ในกรอบแห่งจริยธรรม

โดยที่ลักษณะของวิชาชีพเป็นงานที่ใช้ความรู้อันมีลักษณะเฉพาะและต้องมีจริยธรรมดังกล่าวมาแล้ว การ มีองค์กรคอยควบคุมจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อให้ขนบธรรมเนียมที่ดีของหมู่คณะมีผลบังคับและดำรงอยู่ได้ยั่งยืน ต่อไป เป็นการคุ้มครองสังคมและรักษาเกียรติยศแห่งวิชาชีพในขณะเดียวกัน สำหรับองค์กรที่จะควบคุมนี้จะ ประกอบด้วยบุคคลในวิชาชีพเดียวกันคือ เป็นการควบคุมกันเอง เพราะบุคคลเหล่านี้จะรู้ลักษณะของงานและ ประโยชน์ของหมู่คณะ ตลอดจนผลกระทบถึงประชาชนดีกว่าผู้อื่น หากองค์กรวิชาชีพสามารถดูแลสมาชิกให้อยู่ใน กรอบแห่งจริยธรรมได้ ความน่าเชื่อถือและเกียรติยศแห่งวิชาชีพจึงจะดำรงอยู่ได้ ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละคนจึง มิใช่จะกระทำการตามที่ตนต้องการได้ แต่จะต้องคำนึงถึงภาพพจน์โดยรวมของผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกันด้วย และสอดคล้องกับ

จิรนิติ หะวานนท์ [11] ที่ได้กล่าวถึงหลักวิชานักกฎหมายไว้ ดังนี้

1. หลักวิชาชีพนักกฎหมาย คือวิชาว่าด้วยวิวัฒนาการของวิชาชีพจากเดิมซึ่งไม่มีนักกฎหมาย ต่อมา ได้ก่อกำเนิดขึ้นและได้พัฒนามาจนถึงปัจจุบัน มีนักกฎหมายเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาก

2. งานและหน้าที่ของนักกฎหมาย

3. อุดมคติและหลักธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะต้องปลูกฝังจนกลายเป็นวิญญาณของนัก กฎหมาย ไม่ใช่เป็นเพียงวินัยที่จะต้องปฏิบัติ แต่ต้องซึมซาบเป็นเนื้อเดียวกันกับจิตใจ ไม่ใช่ศีลที่จะต้องปฏิบัติ แต่ต้องเป็นธรรมซึ่งอยู่ในจิตใจของนักกฎหมายทุกคน

4. องค์กรวิชาชีพซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพ

5. มารยาทและวินัยของผู้ประกอบวิชาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ

นันทวัฒน์ บรมานันท์ [13] กล่าวถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพมีมานานแล้ว โดยได้ นำมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพในกระบวนการยุติธรรม เช่น สภานายความ (ordre des avocats) และ คณะกรรมการผู้ประกอบวิชาชีพรับรองนิติกรรม (chambre de discipline des notaires) องค์กรวิชาชีพ

(Organismes Professionnels) ได้แก่ องค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมวินัยในการประกอบวิชาชีพ ด้วยมาตรการต่างๆ เช่น การวางกฎข้อบังคับทางวิชาชีพ การพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การพิจารณาลงโทษเมื่อมีการกระทำผิด และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นต้น โดยองค์กรวิชาชีพต่างๆ เหล่านี้มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนอิสระ (etablissement public) ต่อมาในปี ค.ศ.1940 ได้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมขึ้นมาอีก คือ องค์กรวิชาชีพเกษตรกร (la corporation paysanne) องค์กรวิชาชีพแพทย์ (ordre des medecins) องค์กรวิชาชีพสถาปนิก (ordre des architectes) และองค์กรวิชาชีพเภสัชกร (ordre des pharmaciens) เป็นต้น องค์กรวิชาชีพต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาภายหลังนี้มีสภาพเป็นองค์กรเอกชนที่จัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมหรือการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพต่างๆ เหล่านี้เป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์มหาชน กล่าวคือ ควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพที่ต้องติดต่อกับประชาชนให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดี ไม่ให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการประกอบวิชาชีพนั้นๆ แม้ว่าองค์กรวิชาชีพจะมีโครงสร้างและระบบบริหารงานภายในที่เป็นแบบเอกชนก็ตาม แต่ในการดำเนินการขององค์กรวิชาชีพกลับมีการใช้อำนาจตามกฎหมายมหาชน กล่าวคือ อำนาจในการตรากฎข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ การควบคุมการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นนิติกรรมทางปกครอง (acte administratif) หรืออำนาจในการพิจารณาลงโทษทางวินัยเมื่อสมาชิกขององค์กรวิชาชีพทำผิดข้อบังคับทางวิชาชีพและการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ อันมีสถานะเป็นคำพิพากษาของศาล (des decisions juridictionnelles) เหตุผลที่องค์กรวิชาชีพมีทั้งอำนาจฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครองในการวางกฎเกณฑ์ต่างๆ และอำนาจของศาลในการพิจารณาวินิจฉัยความผิดก็เนื่องมาจากองค์กรวิชาชีพเหล่านี้ได้รับมอบอำนาจจากรัฐให้เป็นผู้ดูแลควบคุมและดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนั้นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด จึงต้องมีการมอบอำนาจของรัฐบางประการให้เอกชนเป็นผู้จัดทำเพื่อที่จะสามารถจัดระเบียบในการประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Sweet & Maxwell [10] ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพว่า ลักษณะของวิชาชีพ (the nature of professions) อันเป็นลักษณะพื้นฐานทั่วไปของวิชาชีพจะต้องประกอบไปด้วย 4 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) ลักษณะของงาน 2) ลักษณะที่เป็นจรรยาบรรณ 3) ลักษณะเป็นองค์กรที่รวมตัวกันเป็นหมู่คณะ และ 4) มีสถานภาพสูงในสังคม

จิรนิติ หะวานนท์ [11] กล่าวว่า วิชาชีพเป็นอาชีพจำเป็นต่อชุมชนและมีลักษณะผูกขาดไม่ให้คนอื่นเข้ามาทำอาชีพนี้ได้ ผูกขาดให้แก่คนกลุ่มเดียวทำ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรควบคุมวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักคือ ควบคุมให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสังคม ไม่มุ่งประโยชน์ส่วนตัวหรือมุ่งพวกของตนเอง มีหน้าที่ควบคุมมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะไม่ทำให้ประชาชนต้องเสียหาย และมีหน้าที่ควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพไม่ให้เอารัดเอาเปรียบลูกความ หน้าที่อีกด้านหนึ่งคือ ส่งเสริมวิชาชีพให้มีความรู้ความสามารถ และมีสถานภาพที่ดีในสังคม

ปรีดี เกษมทรัพย์ [12] กล่าวว่าวิชาชีพเป็นงานที่มีการอุทิศตนทำไปตลอดชีวิต และงานนั้นต้องผ่านกระบวนการอบรมสั่งสอนเป็นเวลาหลายปี เป็นงานที่ใช้ความรู้อันมีลักษณะเฉพาะและต้องมีจริยธรรม โดยมีชุมชนหรือหมู่คณะที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สําคัญในจรรยาบรรณและจะต้องมีองค์กรที่คอยสอดส่องดูแลให้การประกอบวิชาชีพอยู่ในกรอบแห่งจริยธรรม

แสวง บุญเฉลิมวิภาส [9] ได้กล่าวไว้ว่า โดยที่ลักษณะวิชาชีพเป็นงานที่ใช้ความรู้อันมีลักษณะเฉพาะและต้องมีจริยธรรมดังกล่าวมาแล้ว การมีองค์กรคอยควบคุมจึงเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อให้ขนบธรรมเนียมที่ดีของหมู่คณะมีผลบังคับและดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป เป็นการคุ้มครองสังคมและรักษาเกียรติยศแห่งวิชาชีพ ในขณะเดียวกัน

สำหรับองค์กรที่จะควบคุมนี้ จะประกอบด้วยบุคคลในวิชาชีพเดียวกันคือเป็นการควบคุมกันเอง เพราะบุคคลเหล่านี้จะรู้ลักษณะงานและประโยชน์ของหมู่คณะตลอดจนผลกระทบถึงประชาชนดีกว่าคนอื่น หากองค์กรวิชาชีพสามารถดูแลสมาชิกให้อยู่ในกรอบแห่งจริยธรรมได้ ความน่าเชื่อถือและเกียรติยศแห่งวิชาชีพจึงจะดำรงอยู่ได้ ผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละคนจึงมิใช่จะกระทำการตามที่ตนต้องการได้ แต่ต้องคำนึงถึงภาพพจน์โดยรวมของผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกันด้วย

ความหมายของครู

หน่วยงานและนักวิชาการให้ความหมายของครูว่า ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน [1] ครู หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน [2] ข้าราชการครู หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐ [4] ครู หมายถึง บุคลากรที่ทำหน้าที่การสอนในสถานศึกษา [19] ครู หมายถึง ข้าราชการที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน [20]

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

หน่วยงานและนักวิชาการให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน [2] ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน [1] บุคลากรทางการศึกษา หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา [4] การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดวางระบบและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพตามขอบข่ายการบริหาร โดยแบ่งการบริหารออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป [21] ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ กำกับ ควบคุม ดูแลให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงานในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษารับรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 กำหนดอำนาจหน้าที่การบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป [1]

ความหมายของผู้บริหารการศึกษา

หน่วยงานหลายหน่วยงานให้ความหมายของผู้บริหารการศึกษา หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป [1] ผู้บริหารการศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารนอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา [2] ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา [4] และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39

กำหนดอำนาจหน้าที่การบริหารและการจัดการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป [1]

อำนาจหน้าที่ของครูแตกต่างจากอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

จากนิยามศัพท์ของหน่วยงานและนักวิชาการตามที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาพบว่า ครูเป็นผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ส่วนผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาทำหน้าที่การบริหารและการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป การประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเหมือนกันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป แตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพครู กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพครูทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ดังนั้น ลักษณะงานที่ทำจึงแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานใน 4 ด้าน ดังกล่าวมาแล้ว

วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษายู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง บัญญัติการควบคุมการประกอบวิชาชีพควบคุมไว้ในมาตรา 43 ให้วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุมตามพระราชบัญญัตินี้ การกำหนดวิชาชีพควบคุมอื่นให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 20 บัญญัติให้คณะกรรมการคุรุสภามีอำนาจหน้าที่ (1) บริหารและดำเนินการตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภาซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 8 บัญญัติว่า คุรุสภามีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ (2) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ (3) ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ และมาตรา 9 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) และ (10) บัญญัติว่า คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ (1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (2) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ (4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต (5) สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (6) ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และเชิดชูเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (7) รับรองปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่างๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ (8) รับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ (9) ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ (10) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย [2] จากหลักกฎหมายดังกล่าว ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษายู่ภายใต้การควบคุมวิชาชีพโดยมีคณะกรรมการคุรุสภาเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาด้วย [2]

องค์ประกอบของคณะกรรมการคุรุสภาตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 7/2558 เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุรุสภา คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร การศึกษา และคณะกรรมการบริหารองค์การค่าของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา ลงวันที่ 16 เมษายน 2558 บัญญัติในข้อ 2 ให้คณะกรรมการคุรุสภาตามกฎหมายว่า ด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน รัฐมนตรี ช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการ และให้เลขาธิการคุรุสภาเป็นเลขานุการ [22]

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจาก อำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภา จะต้องมีการจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ และในการดำเนินงานของ องค์กรวิชาชีพมีการใช้อำนาจมหาชน กล่าวคือ อำนาจในการตราข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ การควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นนิติกรรมทางปกครอง หรืออำนาจ ในการพิจารณาโทษทางวินัยเมื่อสมาชิกขององค์กรวิชาชีพกระทำความผิดข้อปฏิบัติทางวิชาชีพ และการเพิก ถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอันเป็นสถานะเป็นคำพิพากษาของศาล ดังนั้น จึงต้องมีทฤษฎีสนับสนุนการแยก อำนาจหน้าที่ดังกล่าว รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้นด้วย ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. Max Weber [23] ทฤษฎีระบบราชการ มีคุณลักษณะทางวิชาชีพ เพราะว่าการคัดเลือกจะเป็นไปอย่าง เปิดเผยและขึ้นอยู่กับความสามารถ (คุณสมบัติทางเทคนิค) ของผู้ชำนาญเฉพาะด้านที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็น อย่างดีแล้ว ทักษะจะเรียนรู้โดยการฝึกฝนอบรมเฉพาะด้านและจากประสบการณ์ พวกเขาถูกวัดด้วยการทดสอบที่ มองเห็นได้ชัด เจ้าหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นต้องปฏิบัติในลักษณะของความเป็นทางการและไม่ เกี่ยวกับส่วนตัว บุคคลแต่ละคนจะมีเสรีภาพส่วนบุคคลสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขอบเขตที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ งานโดยตรง แต่เขาจะถูกจำกัดด้วยอำนาจหน้าที่และการควบคุมภายในขอบเขตของแต่ละตำแหน่งหน้าที่ของเขา เขาจะต้องอยู่ภายในข้อบังคับขององค์การ และต้องไม่ทำให้องค์การได้รับความเสียหายเนื่องมาจากการติดต่อของ เขากับสังคมภายนอก ผลตอบแทนถูกกำหนดขึ้นมาโดยความต้องการทางงานทำ ไม่ใช่ความสามารถส่วนบุคคล เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้ง ยกเว้นเฉพาะเจ้าหน้าที่ระดับสูงสุด เจ้าหน้าที่ระดับสูงสุดขององค์การจะดำรง ตำแหน่งของเขาด้วยการเลือกตั้ง Max Weber เชื่อว่าองค์การต้องใช้กลยุทธ์ทางการออกแบบ ดังนี้

1. งานทุกอย่างที่จำเป็นต่อความสำเร็จของเป้าหมายต้องมีการแบ่งงานกันทำ กลยุทธ์ดังกล่าวนี้คือ การแบ่งงานกันทำเฉพาะด้าน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชี่ยวชาญและรับผิดชอบผลการปฏิบัติงานของ พวกเขา

2. งานทุกอย่างต้องปฏิบัติตามระบบของกฎ เพื่อเป็นหลักประกันของความเป็นแบบอย่างเดียวกัน และการประสานงานต่าง ๆ เหตุผลของการปฏิบัติดังกล่าวนี้คือ ผู้บริหารสามารถจัดความไม่แน่นอนในการ ปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลที่สืบเนื่องจากความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้

3. สมาชิกแต่ละคนหรือหน่วยงานแต่ละหน่วยขององค์กรต้องรับผิดชอบการกระทำของพวกเขาเอง และของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของเขาต่อผู้บังคับบัญชาของเขา อำนาจหน้าที่ที่ใช้โดยผู้บังคับบัญชานั้นขึ้นอยู่กับความเชี่ยวชาญและได้รับมอบหมายมาจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูงสุด และก่อให้เกิดเป็นสายการบังคับบัญชาขึ้นมา

4. หน่วยงานแต่ละหน่วยขององค์กรต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เป็นส่วนตัว หน่วยงานต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการ เหตุผลของการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้คือ การป้องกันมิให้บุคลากรภาพขัดขวางการบรรลุผลถึงเป้าหมายของแผนงาน การให้ผลประโยชน์ไม่ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางมิตรภาพหรือความคุ้นเคยส่วนบุคคล

5. การจ้างงานขององค์กรแบบราชการขึ้นอยู่กับคุณสมบัติทางเทคนิค การเลื่อนตำแหน่งขึ้นอยู่กับความมีอาวุโสและความสำเร็จ

2. Henri Fayol ทฤษฎีการบริหาร [23] กล่าวว่า องค์ประกอบของทฤษฎีการบริหารส่วนใหญ่เป็นการออกแบบการจัดระเบียบสิ่งต่าง ๆ และการใช้ประโยชน์จากหลักการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้าน ความต้องการหลีกเลี่ยงจากความสับสนหรือความยุ่งเหยิงต่าง ๆ และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามบุญตามกรรม องค์ประกอบของทฤษฎีการบริหาร ประกอบขึ้นด้วยหลักการบริหาร แนวความคิดของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ (Line) และเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา (Staff) คณะกรรมการและหน้าที่การบริหาร โดยปกติสิ่งเหล่านี้อธิบายถึงการกระทำทางการบริหารเพื่อความสำเร็จขององค์กรที่เป็นทางการ ความเห็นของ Fayol การแบ่งงานกันทำเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ “เพื่อเพิ่มผลผลิตและการกระทำงานได้ดีกว่าด้วยวิธีการใช้ความพยายามเท่าเดิม” โดยที่ไม่ต้องเปลี่ยนจากงานหนึ่งไปสู่งานหนึ่ง Fayol ชี้ให้เห็นเหตุผลของการแบ่งงานกันทำว่าต้องการลดเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง และเพิ่มทักษะของการทำงานให้สูงขึ้น หลักการแบ่งงานกันทำใช้ได้กับทุกระดับขององค์กร ไม่ใช่เฉพาะแต่ละคนงานระดับต่ำเท่านั้น โดยสรุปทฤษฎีการบริหารเป็นกลุ่มของความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างขององค์กร

3. Maslow [24] ทฤษฎีความต้องการตามลำดับของมาสโลว์ กล่าวถึงทฤษฎีลำดับความต้องการไว้ว่า ความต้องการของคนเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจ โดยมีข้อสังเกตที่ว่า คนเรามีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเข้ามาแทนที่ ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจจะยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งความต้องการจะเป็นไปตามลำดับ ดังนี้

3.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Need) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์และเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค อากาศ น้ำ การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน เมื่อความต้องการทั้งหมดยังไม่ได้รับการตอบสนอง Maslow ชี้ให้เห็นว่า ทรายที่ยังขาดอาหาร บุคคลนั้นจะยังไม่สนใจความปลอดภัย การเข้าสังคม ฯลฯ คนต้องได้รับการตอบสนองความต้องการของร่างกายอย่างเพียงพอก่อน จึงจะเริ่มความต้องการในขั้นต่อไป

3.2 ความต้องการทางด้านความมั่นคงและความปลอดภัย (Safety Need) เป็นความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ความมั่นคง การได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นอิสระจากความกลัว วิตกกังวล ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และรวมถึงความต้องการผู้ให้ความช่วยเหลือหรือผู้ปกป้องคุ้มครอง

3.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Need) บุคคลต้องการได้รับคนรักและการยอมรับจากสมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน เพื่อนร่วมงาน บุคคลจะรู้สึกเหงา และเจ็บปวดมากที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว ซึ่งบุคคลจะพยายามในทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

3.4 ความต้องการได้รับการยกย่อง (Esteem Need) เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญเมื่อทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ และความพึงพอใจในการมีฐานะเด่นทางสังคม

3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-Actualization) เป็นความปรารถนาที่จะได้ศักยภาพสูงสุดที่ตนมีอยู่ ทำในสิ่งที่คิดว่าจะเป็นหรือจะทำได้ เช่น ความปรารถนาที่จะเป็นเจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียง เป็นพนักงานตัวอย่าง ฯลฯ เป็นความต้องการที่จะให้คนได้รับความสำเร็จและสมหวังในสิ่งที่ตนคิดหรือสิ่งที่ต้องการทุกอย่าง

4. McGregor, 1960 ทฤษฎีการจูงใจ [24] ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคคลไว้ในทฤษฎีที่เรียกว่า ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของ McGregor ได้กำหนดทฤษฎี X ขึ้น อธิบายลักษณะของมนุษย์และการทำงานไว้ว่า คนส่วนมากโดยธรรมชาติแล้วไม่ชอบทำงาน ไม่มีความทะเยอทะยาน ไม่มีความรับผิดชอบ และชอบที่จะให้มีการสั่งการ คนส่วนมากมีความพยายามทางความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาในการทำงานน้อย การจูงใจจะเป็นการจูงใจด้วยความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัยเท่านั้น คนส่วนมากจะถูกควบคุมอย่างใกล้ชิด ถูกบังคับเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร แมคเคนเกอร์ McGregor ได้อธิบายทฤษฎี X แล้วต่อมาได้พบคนที่อาศัยอยู่ในสังคมประชาธิปไตยซึ่งมีระดับการศึกษาและมาตรฐานการครองชีพสูง และมีโอกาสที่จะหางานทำได้มากขึ้นนั้น การใช้ข้อสมมติฐานตามทฤษฎีก็ประสบความล้มเหลวในการที่จะนำมาใช้จูงใจบุคคลในการทำงาน McGregor จึงได้เสนอข้อสมมติฐานที่เรียกว่าทฤษฎี Y

ทฤษฎี Y การทำงานก็เหมือนกับการเล่นหรือการพักผ่อนเมื่อสภาพแวดล้อมต่างๆ จัดไว้อย่างเหมาะสมก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ การควบคุม การบังคับจากภายนอกไม่ใช่วิธีการที่จะทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาจะมีอยู่ในบุคคลเกือบทุกคน การจูงใจในการทำงานจะเป็นการจูงใจด้วยความต้องการทางสังคม ความมีชื่อเสียง และความสำเร็จในชีวิต คนเราสามารถที่จะสั่งการด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ถ้าหากว่าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง

บทวิเคราะห์

การวิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่มีต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภา ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ใน 3 ด้านดังต่อไปนี้ ด้านลักษณะงานที่ทำ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีลักษณะเหมือนกันคือ ด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพกลุ่มหรือชุมชนเดียวกัน แตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่มีลักษณะงานที่ทำเป็นงานการเรียนการสอนเป็นหลัก ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ พบว่า ณ วันที่ 20 กันยายน 2567 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 85,466 คน ผู้บริหารการศึกษามีจำนวน 7,917 คน รวมจำนวน 93,383 คน และจะมีเพิ่มขึ้นมาก ถือได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพทั้งสองมีจำนวนมากเพียงพอที่จะแยกออกจากอำนาจหน้าที่การควบคุมการประกอบวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภาไปรวมกันจัดตั้งองค์กรวิชาชีพควบคุมดูแลกันเอง และด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในปัจจุบันอยู่ภายใต้การควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภาซึ่งมีวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพครูและผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์รวมอยู่ด้วย และแตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่การควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหาร

สถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภาไปจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ
ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา เรียกว่า สมาพันธ์สถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา โดยมี
กฎหมายว่าด้วยสภาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาซึ่งตราโดยรัฐ

บทสรุป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหาร
การศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้าน
จำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ และด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน สรุปได้ดังนี้ ด้านลักษณะงานที่ทำ พบว่าผู้บริหาร
สถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีปฏิบัติงานที่มีลักษณะเหมือนกันคือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหาร
งบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและบริหารทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ประกอบ
วิชาชีพกลุ่มหรือชุมชนเดียวกัน แตกต่างจากผู้ประกอบวิชาชีพครูที่มีลักษณะงานที่ทำเป็นงานการเรียนการสอน
เป็นหลัก ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ พบว่า ณ วันที่ 20 กันยายน 2567 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
มีจำนวน 85,466 คน ผู้บริหารการศึกษามีจำนวน 7,917 คน รวมจำนวน 93,383 คน และจะมีเพิ่มขึ้น ด้านการ
ควบคุมวิชาชีพเดียวกัน พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในปัจจุบันอยู่
ภายใต้การควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภา และมีผู้ประกอบวิชาชีพครูและผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์
รวมอยู่ด้วย รวม 985,751 คน ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ผลการศึกษาทั้ง 3 ด้าน มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุม
วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพของคณะกรรมการคุรุสภา
ไปจัดตั้งองค์กรวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา เรียกว่า สมาพันธ์สถานศึกษาและบริหาร
การศึกษาควบคุมแทน โดยรัฐตรากฎหมายรองรับการควบคุมกันเอง

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาเห็นว่า จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการแยกอำนาจหน้าที่ควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
และผู้บริหารการศึกษาออกจากอำนาจหน้าที่ควบคุมของคณะกรรมการคุรุสภาใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้าน
ลักษณะงานที่ทำ ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ และด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านลักษณะงานที่ทำของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษามีลักษณะงานที่ทำเหมือนกัน แต่
แตกต่างจากลักษณะงานที่ทำของผู้ประกอบวิชาชีพครู ควรแยกอำนาจควบคุมออกจากคณะกรรมการ คุรุสภา
โดยให้ควบคุมกันเอง
2. ด้านจำนวนผู้ประกอบวิชาชีพ ปัจจุบันข้อมูลของคุรุสภา ณ วันที่ 20 กันยายน 2567 ปรากฏว่า มีผู้
ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85,466 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 7,917 คน รวม 93,383 คน
ถือว่ามียังมีจำนวนมาก ส่วนผู้ประกอบวิชาชีพครูมีจำนวน 977,196 คน รวมศึกษานิเทศก์จำนวน 8,555 คน รวมทั้งสิ้น
จำนวน 985,751 คน จึงเห็นควรแยกผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาจากการควบคุมวิชาชีพของ
คณะกรรมการคุรุสภา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาได้มีองค์กรวิชาชีพของตนเองเพื่อมี
อำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตาม
มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพผู้บริหารที่สถานศึกษาและผู้บริหาร
การศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ด้านการควบคุมวิชาชีพเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในกลุ่มเดียวกัน ควรให้รวมกลุ่มกันกำกับดูแลกันเองโดยให้มืองค์กรวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา เรียกว่า สมาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา มีคณะกรรมการการควบคุมวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ควบคุมกันเอง โดยรัฐตรากฎหมายว่าด้วยสมาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษารองรับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: ร.ส.พ.
- [2] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- [4] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2567). สถิติใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: www.krp.or.th.
- [5] กองยุทธศาสตร์และแผน กระทรวงสาธารณสุข. (2566). เช็คสต็อกจำนวน “บุคลากรทางการแพทย์” ทั่วประเทศ รวม 5 ประเภทของกระทรวงสาธารณสุข ประจำปี 2566. กรุงเทพฯ: ออนไลน์.
- [6] สภานายความ. (2567). จำนวนทนายความทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ: ออนไลน์.
- [7] แพทยสภา. (2567). ข้อมูลที่จัดเก็บในฐานข้อมูลของแพทยสภา. กรุงเทพฯ: www.tme.or.th.
- [8] สมาเภสัชกรรม. (2567). ผู้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม. กรุงเทพฯ: ออนไลน์.
- [9] แสง บุญเฉลิมวิภาส. (2564). รวมคำบรรยายหลักวิชาชีพกฎหมาย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- [10] Sweet & Moxwell. (1987). Rupert M. Jackson and John L. Powell Professional Negligence. PP. 1-2.
- [11] จิรนิติ หะวานนท์. (2561). หลักวิชาชีพและจรรยาบรรณของนักกฎหมาย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [12] ปรีดี เกษมทรัพย์. (2564). รวมคำบรรยายหลักวิชาชีพนักกฎหมาย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- [13] นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2544). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- [14] สภานายความ. (2528). พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- [15] สภาการพยาบาล. (2528). พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- [16] ทันตแพทยสภา. (2537). พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ.2537. กรุงเทพฯ:ราชกิจจานุเบกษา.
- [17] สมาเทคนิคการแพทย์. (2547). พระราชบัญญัติวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- [18] สภากายภาพบำบัด. (2547). พระราชบัญญัติวิชาชีพกายภาพบำบัด พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- [19] เสาวภา พระเสนาะ. (2556). การศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- [20] คอติเยาะ ยูโซ๊ะ. (2555). ความพึงพอใจของครูต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- [21] สายฝน คำยศ. (2561). การบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- [22] คณะรักษาความสงบแห่งชาติ. (2558). คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 7/2558 ลงวันที่ 16 เมษายน 2558. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
- [23] สมยศ นาวิการ. (2544). ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- [24] วิเชียร วิทยาอุดม. (2554). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์.